

Samenvatting preek Capelle-Schollevaar, 12 juni 2005, 9.15 uur, dienst met viering Heilig Avondmaal

Thema: 'Kies de goede maaltijd!' n.a.v. Openbaring 2: 12-17

1. 'Dit zegt Hij, die het tweesnijdende scherpe zwaard heeft...' (vers 12)

* Stel: een restaurant-eigenaar vraagt aan de strengste brandweercontroleur: 'Waarom bent u zo streng?' Hij antwoordt: 'Ik had zelf een lunchroom. Op een dag kwam er brand, en doordat niet alles in orde was, raakten twee mensen zwaar verminkt. Eén van hen is mijn eigen zoon... Ik ben streng uit een diepe passie voor mensen.'

* Waarom dit verhaal? Omdat we kunnen schrikken als we lezen, dat in Johannes' visioen uit de mond van Jezus een tweesnijdend scherp zwaard komt (Openbaring 1: 16). Een Romeins zwaard was kort en tweesnijdend, het leek wel wat op een tong. Het is ontzagwekkende beeldspraak: Jezus komt op bezoek, en Zijn woord is scherp! Waarom? Omdat álles op het spel staat! Jezus is door de hel gegaan om mensen de hemel te geven! Buiten God om, buiten de verlossing in Christus om, waren dood en verderf rond. Maar binnen de lichtkring van Zijn genade is er leven, overvloed, blijdschap!

2. 'Ik weet waar u woont, en dat u vasthoudt aan Mijn naam' (vers 13)

* Pergamum lag bij een heuvel die steil uit de vlakte omhoog rees. Bovenop stond een immens altaar voor Zeus. Ook waren er tempels voor Dionysos (god van de drank), Asklepios (Aesculapius, de god van de genezing) en keizer Augustus. Ook Pergamum was een centrum van keizerverering. En één van de christenen, Antipas, was de marteldood gestorven om zijn geloof. 'Tóch zijn jullie trouw gebleven,' zegt Jezus. 'Ondanks alles!'

* Jezus weet ook waar wij wonen, wat onze situatie is. Ook aan ons wordt soms heel sterk getrokken om God los te laten, vanuit de samenleving, vanuit onze directe omgeving, misschien zelfs vanuit het gezin waar we deel van uitmaken. Maar als wij door genade toch trouw blijven, mogen we het weten: Jezus ziet het! Het doet Hem goed! Met onze trouw brengen we Hem hulde!

3. 'Maar pas op voor de verleiding van Bileam en de Nikolaïeten!' (vers 14-16)

* Er is ook een andere kant. Als er één zuinig op ons is, zuinig op onze ziel, dan is het Jezus wel! Vergelijk de brandweerman. Als een leeuw vecht Hij voor ons leven! Daarom kan Hij absoluut niet tolereren dat sommigen in de gemeente van Pergamum aan de kant staan van Bileam, en vasthouden aan de leer van de Nikolaïeten.

* De Nikolaïeten namen de christelijke levensstijl niet zo serieus. 'Het gaat toch om liefde? Niet zo moeilijk doen!'

* Bileam was een merkwaardige profeet-achtige figuur, die werd ingehuurd door koning Balak van Moab, toen Israël door de woestijn trok vanuit Egypte op weg naar het beloofde land. Balak gaf Bileam geld om Israël te vervloeken, maar wat Bileam ook probeerde, het lukte niet: er kwamen alleen zegenspreuken uit zijn mond (Numeri 22-24). Toen gaf hij Balak de raad om een feestmaal aan te richten voor de afgod Baäl-Peor, en de Israëlieten te laten verleiden door de mooiste meisjes van Moab. Deze opzet zou helemaal geslaagd zijn, als God Zelf niet had ingegrepen (Numeri 25 en 31: 16).

* De parallel tussen Bileams advies en de leer van de Nikolaïeten is duidelijk: geen frontale aanval, maar een sluipend uithollingsproces van binnenuit. Verleiding. 'Niet zo ouderwets en fundamentalistisch doen! Ga met je tijd mee!' Voor de kerk in West-Europa, en voor onze gemeente, is dit wellicht de grootste bedreiging. Inhoudelijk willen we best trouw zijn, maar in onze levensstijl dreigen we gewoon mee te drijven met de massa.

* Jezus' woord is scherp, vanuit een diepe betrokkenheid en liefde: 'Bekeer je! Radicaal!'

4. 'Wie overwint, geef ik het verborgen manna en een witte steen met een nieuwe naam!' (vers 17)

* Maar Jezus doet nog méér! Hij bereidt voor ons een ándere maaltijd, waar Hij Zélf de Gastheer is! 'Wie overwint, zal ik geven van het verborgen manna...' Dat was óók voedsel tijdens de reis van Israël door de woestijn. Maar ánder voedsel dan dat van Bileam. Het was hemels brood, dat dagelijks neerdaalde.

* Vandaag mag het Avondmaalsbrood een voorproefje zijn van dat verborgen manna. Jezus reikt het ons aan! Hoe kan dat? We hébben toch nog niet definitief overwonnen? De strijd is toch nog gaande? Jazeker, maar tijdens die strijd mogen we al, door de kracht van God, kleine overwinningen boeken. We hebben allemaal onze eigen strijd te strijden (koopziekte, verslaving aan eten, bitterheid, roddel, enzovoorts). Elke dag dat we mogen overwinnen is er één! En als we dan weer terugvallen, hoeven we niet opnieuw bij dag één te beginnen, maar we tellen dóór! Een volgende goede dag is niet dag één, maar dag twéé. In het Avondmaalsbrood geeft Jezus ons Zijn bemoeiding. Het is als verborgen manna, een krachtbron die voor anderen onzichtbaar is, maar voor ons moedgevend!

* Daarnaast geeft Jezus nóg iets! Een witte steen. In de Oudheid werd die gegeven in verschillende situaties. Bijvoorbeeld als iemand door een rechtbank was vrijgesproken. Zo iemand kreeg een witte steen, om aan ieder te kunnen laten zien: 'Ik ben onschuldig!' Jezus verklaart ons onschuldig, Hij heeft de straf gedragen!

* De witte steen werd ook gegeven als een persoonlijke uitnodiging voor een feest. Zó nodigt Jezus ook ieder van ons uit voor Zijn maaltijd, de bruiloft van het Lam! En Hij geeft daarnaast ook een nieuwe naam. In die naam vat God samen, in één woord, hoe Hij ons bedoeld heeft, wat onze diepste identiteit is, én hoe Hij ons zal volmaken. Zo kreeg Abram de naam Abraham ('vader van vele volken'), Jakob werd Israël ('strijder met God'), en Simon werd Petrus ('rots'). Jezus geeft ons een nieuwe naam, die niemand hoeft te weten dan wijzelf. Heel intiem.

* Vandaag staan brood en wijn klaar: een verborgen krachtbron voor onderweg. Zullen we het nep-feest van Bileam maar vergeten? Hier is vreugde en vrede! Jezus sluit ons in Zijn hart!

Om (samen?) over na te denken:

1. 'Verleiding is de grootste bedreiging voor onze gemeente'. Bent u het daarmee eens?
2. Wat betekenen het verborgen manna en de witte steen voor u persoonlijk?

Reageren? René van Loon, tel. 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl